

NOTAT Sygeplejerskemangel på udvalgte specialer

DSR Analyse har i april 2022 gennemført en spørgeskemaundersøgelse¹ om sygeplejerskemangel på udvalgte hospitalsafdelinger (medicinsk sengeafdeling, intensiv, anæstesi samt opvågning/operation). Undersøgelsen indeholder også resultater om ledige stillinger og et presset arbejdsmiljø. Derudover viser undersøgelsen, at et bedre arbejdsmiljø og en større økonomisk gevinst er forhold, som sygeplejerskerne angiver vil fastholde dem i deres nuværende stilling.

Hovedresultater

- Der angives ledige stillinger på en stor del af de adspurgte afdelinger. Fx angiver 83% af intensivsygeplejerskerne, at der er ledige stillinger pga. mangel på kvalificerede ansøgere.
- 67% af sygeplejerskerne ansat på medicinske sengeafdelinger angiver, at arbejdstempoet altid eller ofte er så højt, at det påvirker kvaliteten af deres arbejde. Denne andel er 25% for specialerne anæstesi, intensiv og opvågning og operation (AIO).
- Ifølge sygeplejerskerne på de udvalgte afdelinger skal arbejdsgiverne fokusere på et bedre arbejdsmiljø og en større økonomisk gevinst for at øge sandsynligheden for, at sygeplejerskerne bliver i deres nuværende stilling. Selvsamme forhold vil ifølge sygeplejerskerne øge sandsynligheden for, at de vil overveje at arbejde flere timer om ugen.

Sygeplejerskemangel på medicinsk, intensiv, anæstesi og opvågning/operationsafdelinger

Tabel 1 viser, at 72% af sygeplejerskerne ansat på medicinske sengeafdelinger angiver, at der for tiden er ledige stillinger på grund af manglende kvalificerede ansøgere. Denne andel er 65% for AIO-afdelingerne.

Tabel 1. Er der for tiden ledige stillinger i din afdeling/afsnit på grund af manglende kvalificerede ansøgere?

	Medicinsk	AIO–anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Ja	72%	83%	73%	44%	65%
Nej	19%	7%	22%	48%	27%
Ved ikke/kan ikke vurdere	10%	9%	5%	8%	8%
Total	476	716	669	856	2.244

Anm. N=2717. Alle i beskæftigelse. Kilde: DSR analyse

¹ I perioden 18. marts til 1. april 2022 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmerne af Dansk Sygeplejeråd, som er ansat på medicinsk sengeafdeling, intensiv, anæstesi, operation og opvågningsafdelinger. 54% af de 5.957 inviterede medlemmer deltog i undersøgelsen.

67% af sygeplejerskerne på de medicinske sengeafdelinger og 25% på AIO-afdelingerne angiver, at arbejdstempoet altid eller ofte er så højt, at det påvirker kvaliteten af dit arbejde. Dette fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Er arbejdstempoet så højt, at det påvirker kvaliteten af dit arbejde?

	Medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Altid	14%	2%	3%	2%	2%
Ofte	53%	25%	24%	19%	23%
Sommetider	26%	52%	40%	42%	45%
Sjældent	5%	17%	24%	27%	23%
Aldrig/næste aldrig	2%	3%	8%	9%	6%
Ved ikke	0%	1%	2%	1%	1%
Total	475	713	666	854	2.236

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2708. Kilde: DSR analyse

Sygeplejerskerne, der har oplevet at være for få på arbejde², er blevet spurgt om, hvordan deres afdeling håndterer sygeplejerskemanglen. For sygeplejersker på de medicinske sengeafdelinger angiver flest, at der benyttes eksterne/interne vikarer (62%), ansættelse af sygeplejerskestuderende (55%) og/eller at sygeplejeopgaver bliver nedprioriteret (53%). For AIO angives oftest, at der udskydes besøg/behandlinger (35%), at sygeplejeopgaver nedprioriteres (29%), og/eller man undlader at sende sygeplejersker på efter/videreuddannelse (28%).

Tabel 3. Hvordan håndterer din afdeling/afsnit sygeplejerskemanglen? (sæt evt. flere kryds)

	Medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Benytter oftere eksterne/interne vikarer	62%	48%	13%	12%	24%
Ansætter sygeplejerskestuderende	55%	29%	0%	6%	12%
Flytter sygeplejefaglige opgaver til andre personalegrupper i min afdeling/afsnit	43%	21%	22%	10%	17%
Flytter sygeplejefaglige opgaver ud af afdelingen (fx til den kommunale sektor)	7%	1%	1%	1%	1%
Henter sygeplejerskeressourcer ind fra andre afdelinger	9%	15%	6%	7%	9%
Udskyder besøg/behandlinger o.lign.	13%	7%	51%	46%	35%
Nedprioriterer sygeplejeopgaver	53%	36%	22%	28%	29%
Undlader at sende sygeplejersker på efter/videreuddannelse	33%	215	36%	28%	28%
Andet	15%	26%	21%	21%	22%
Gør ikke noget	2%	3%	4%	4%	4%
Ved ikke	2%	1%	4%	4%	3%
Antal	480	707	645	854	2.206

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2686. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse

² Se tabel 2 i dette notat:

https://dsr.dk/sites/default/files/50/notat_sygeplejerskemangel_paa_udvalgte_specialer_2022_.pdf

Fastholdelse i faget

De forhold, som ifølge de medicinske sygeplejersker øger sandsynligheden for, at de bliver i deres nuværende arbejde, er et bedre arbejdsmiljø og en større økonomisk gevinst. Det er samme forhold, som sygeplejerskerne ansat på AIO-afdelingerne også prioriterer højest. Dette fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Hvad skal din arbejdsgiver fokusere på for at øge sandsynligheden for, at du bliver i dit nuværende arbejde? (sæt max 3 krydser)

	Medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/Opvågning	AIO samlet
Et bedre arbejdsmiljø (fx mindre travlhed/lavere arbejdspress/kollegial opbakning)	68%	50%	44%	44%	46%
En større økonomisk gevinst (højere løn/højere tillæg)	59%	60%	73%	66%	66%
Større indflydelse på planlægning af vagtskema/arbejdstid	13%	18%	11%	14%	14%
Bedre kompetenceudviklingsmuligheder	20%	15%	24%	18%	19%
Bedre balance mellem ansvar og kompetencer	14%	7%	5%	6%	6%
Øget fleksibilitet	5%	9%	9%	6%	8%
Bedre arbejdstider	9%	11%	3%	5%	6%
Mindre vagtbelastning	23%	37%	12%	11%	20%
Bedre tid til tværfagligt og sygeplejefagligt samarbejde	15%	10%	11%	13%	12%
Andet (uddyb gerne)	4%	4%	6%	5%	5%
Der er ikke noget af ovenstående, der er nødvendigt for at fastholde mig i mit nuværende job	3%	4%	5%	7%	6%
Ved ikke	1%	0%	1%	1%	1%
Ikke relevant	1%	2%	2%	3%	2%
Total	472	711	662	852	2.225

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2.697. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse

Tabel 5 viser, at 5% af de medicinske sygeplejersker og 3% af AIO-sygeplejerskerne har søgt et nyt arbejde uden for faget inden for den sidste måned. Dertil kommer, at 5% på tværs af de 5 afdelinger har søgt andet sygeplejerskejob i den private sektor.

Tabel 5. Har du inden for den sidste måned søgt et nyt arbejde? (hvis du søgte flere jobs, så angiv det seneste job du søgte)

	Medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/Opvågning	AIO samlet
Ja, et job som sygeplejerske i den offentlige sektor	8%	5%	5%	6%	5%
Ja, et job som sygeplejerske i den private sektor	5%	5%	5%	5%	5%
Ja, et job som andet end sygeplejerske (ikke-sygeplejefagligt job)	5%	4%	3%	3%	3%
Nej	81%	86%	86%	88%	87%
Ved ikke	2%	0%	0%	1%	1%
Antal	464	696	654	845	2.197

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2659. Kilde: DSR analyse

Arbejdstid

Over halvdelen af de medicinske sygeplejersker (57%) og sygeplejerne på AIO-afdelingerne (54%) er ansat på 37 timer eller mere om ugen. Lidt mere end en tredjedel er ansat til 30-36,9 timer og under 10% er ansat under 30 timer. Dette fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Hvor mange timer er du ugentligt ansat til i din nuværende stilling (jf. timetal i din ansættelseskontrakt)?

	Medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
37 timer eller mere om ugen (fuldtid)	57%	52%	62%	50%	54%
Mellem 30-36,9 timer om ugen (nedsat tid)	35%	39%	35%	43%	39%
Under 30 timer om ugen (nedsat tid)	8%	9%	4%	7%	7%
Ved ikke	0%	0%	0%	1%	0%
Total	472	711	662	852	2.228

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2697. Kilde: DSR analyse

De deltidsansatte er blevet spurgt om årsagen til deres nedsatte arbejdstid. Årsagerne er primært, at sygeplejerskerne ikke kan få deres arbejdsliv og privatliv til at hænge sammen samt faktorer i arbejdsmiljøet (fysiske og/eller psykiske). Det gælder både sygeplejersker ansat på de medicinske afdelinger og på AIO-afdelingerne jf. tabel 7.

Tabel 7. Hvad er årsagen til, at du er på nedsat tid? (sæt evt. flere kryds)

	medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Helbredsmæssige årsager	22%	23%	19%	28%	24%
Faktorer i mit arbejdsmiljø (fysisk og/eller psykisk)	40%	37%	29%	24%	30%
Kan ikke få mit arbejdsliv og privatliv til at hænge sammen	50%	53%	36%	40%	43%
Jeg kan ikke få fuldtid	1%	0%	1%	1%	1%
Økonomiske årsager, så jeg er fleksibel til at tage arbejde til højere timeløn (fx FEA-vagter, bijob o.lign)	11%	10%	13%	9%	10%
Andet	27%	24%	38%	34%	32%
Ved ikke	1%	0%	0%	0%	0%
Total	202	339	253	427	1019

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2609. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse

Alle er blevet spurgt ind til, hvad der kan få dem til at arbejde flere timer om ugen. Igen er det en større økonomisk gevinst og et bedre arbejdsmiljø, som dominerer besvarelserne. I bilaget er tabel 8 fordelt på fuldtids- og deltidsansatte. Dette bilag viser, at en større økonomisk gevinst har marginalt større betydning for de fuldtidsansatte end de deltidsansatte, mens arbejdsmiljøet har en marginalt større betydning for de deltidsansatte.

Tabel 8. Hvad kunne få dig til at arbejde flere timer om ugen? (sæt evt. flere kryds)

	medicinsk	AIO–anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
En større økonomisk gevinst (højere løn/højere tillæg)	52%	45%	54%	47%	49%
Et bedre arbejdsmiljø (fx mindre travlhed/lavere arbejdspress/kollegial opbakning)	52%	33%	30%	26%	29%
Større indflydelse på planlægning af vagtskema/arbejdstid	20%	18%	15%	13%	15%
Mindre vagtbyrde (færre aften/nattevagter)	20%	30%	9%	11%	17%
Mindre weekendarbejde	26%	33%	10%	8%	16%
Bedre karrieremuligheder	13%	7%	10%	8%	8%
Andet (uddyb gerne)	4%	5%	6%	6%	6%
Der er ikke noget af ovenstående, der kan få mig til at arbejde flere timer om ugen	22%	26%	27%	33%	29%
Ved ikke	1%	1%	1%	1%	1%
Total	472	711	662	852	2.225

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2609. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse

Baggrund om populationen

De inviterede består hovedsagligt af sygeplejersker uden ledelsesansvar (tabel 9), og som udfører klinisk arbejde med regelmæssig patientkontakt (tabel 11).

Tabel 9. Hvad er din nuværende stilling?

	Medicinsk	AIO–anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Sygeplejerske uden ledelsesansvar	90%	94%	94%	93%	94%
Sygeplejerske med ledelsesansvar	10%	6%	6%	7%	6%
Antal	506	767	706	930	2406

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2909. Kilde: DSR analyse

Tabel 10. Udfører du klinisk arbejde med regelmæssig patient/borgerkontakt i dit nuværende job?

	Medicinsk	AIO–anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Ja	94%	94%	96%	95%	95%
Nej	6%	6%	4%	5%	5%
Ved ikke	1%	0%	0%	0%	0%
Antal	506	766	704	929	2402

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2.904. Kilde: DSR analyse

8% af de medicinske sygeplejersker har en specialuddannelse. Dermed er andelen markant lavere end de øvrige afdelinger. Af tabel 11 fremgår det, at andelen med en specialuddannelse udgør 81% af de adspurgte sygeplejersker på intensiv, 97% på anæstesi og 51% på opvågning/operationsafdelingerne.

8% af sygeplejerskerne på medicinske afdelinger har en specialuddannelse. Blandt de sygeplejersker, som ikke har en specialuddannelse angiver 32% af de medicinske sygeplejersker, at de har planer om eller ønske om at tage en specialuddannelse, jf. tabel 11. 56% har ingen planer eller ønske om en specialuddannelse.

Tabel 11. Har du en specialuddannelse?

	Medicinsk	AIO–anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
Ja	8%	81%	97%	51%	60%
Nej, men jeg har planer eller ønske om at tage en specialuddannelse	32%	15%	2%	16%	12%
Nej, og jeg har hverken planer eller ønske om at tage en specialuddannelse	56%	4%	1%	31%	25%
Ved ikke	4%	0%	0%	3%	2%
Antal	505	762	705	928	2.398

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2900. Kilde: DSR analyse

Bilag

Bilagstabel til Tabel 8 for deltidsansatte. Hvad kunne få dig til at arbejde flere timer om ugen? (sæt evt. flere kryds)

	medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
En større økonomisk gevinst (højere løn/højere tillæg)	49%	37%	40%	43%	40%
Et bedre arbejdsmiljø (fx mindre travlhed/lavere arbejdspress/kollegial opbakning)	53%	33%	25%	30%	30%
Større indflydelse på planlægning af vagtskema/arbejdstid	26%	21%	12%	15%	16%
Mindre vagtbyrde (færre aften/nattevagter)	27%	38%	12%	15%	22%
Mindre weekendarbejde	31%	38%	10%	9%	19%
Bedre karrieremuligheder	10%	6%	4%	9%	7%
Andet (uddyb gerne)	3%	6%	10%	6%	7%
Der er ikke noget af ovenstående, der kan få mig til at arbejde flere timer om ugen	24%	30%	38%	41%	36%
Ved ikke	2%	1%	1%	0%	1%
Total	202	339	253	427	

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2609. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse

Bilagstabel til Tabel 8 for fuldtidsansatte. Hvad kunne få dig til at arbejde flere timer om ugen? (sæt evt. flere kryds)

	medicinsk	AIO-anæstesi, intensiv, operation/opvågning			
		Intensiv	Anæstesi	Operation/ Opvågning	AIO samlet
En større økonomisk gevinst (højere løn/højere tillæg)	62%	69%	68%	60%	63%
Et bedre arbejdsmiljø (fx mindre travlhed/lavere arbejdspress/kollegial opbakning)	59%	37%	36%	28%	33%
Større indflydelse på planlægning af vagtskema/arbejdstid	19%	19%	18%	13%	16%
Mindre vagtbyrde (færre aften/nattevagter)	17%	27%	9%	10%	15%
Mindre weekendarbejde	26%	33%	11%	8%	17%
Bedre karrieremuligheder	16%	10%	14%	9%	11%
Andet (uddyb gerne)	4%	5%	5%	6%	5%
Der er ikke noget af ovenstående, der kan få mig til at arbejde flere timer om ugen	24%	27%	23%	33%	28%
Ved ikke	1%	1%	2%	1%	1%
Total	268	372	408	423	

Anm. Alle i beskæftigelse, n=2609. Procenterne overstiger 100, da det har været muligt at sætte flere kryds. Kilde: DSR analyse